

Saarde Sõnumid

Nr 9 (258) 24. oktoober 2024

Sünnipäeval said tunnustuse meie koduvalla tublimad

Saarde valla sünnipäevaga koos said tunnustatud meie valla haridustöötajad ning terved inimesed, kes on erineval moel või viisil panustanud vallas toimuvasse. Tänu ja ikka rõõmsat teotahet ka edaspidiseks!

Saarde Väike vapimärk

- Kalju Sarapu – kauaaegse pühendumusega läbi kaamerasilma talletatud pildilise panuse eest Saarde vallas

Saarde vallavalitsuse tänukiri

- Liidia Juurikas – pikaajalise kohusetundliku töö ja olulise panuse eest inimeste elu ja heaolu eest hoolitsemisel
- Birgit Mändla – Saarde valla ettevõtluskeskkonna mitmekesistamise eest
- Peep Paimre – pikaajalise panuse eest Saarde valla kogukonna elusse

Haridustöötajad:

Kilingi-Nõmme Muusikakool

- klaveriõpetaja Madli Lepikson

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

- Ehte Vabrit – kokk
- Pille Kadak – psühholoog
- Terje Pahk – klassiõpetaja
- Hele-Riin Kutsar – füüsika ja keemiaõpetaja

Surju Kool

- Kersti Hunt – õpetaja
- Ulva Tallo – õpetaja
- Gerli Afanasjev – lasteaiaõpetaja

Lasteaed Krõll

- Marika Evert – liikumisõpetaja
- Aire Aldoja – majandusjuhataja

Maal Elamise Päeva tänukiri

- Allikukivi Veinimõis
- Metste Aiandustalu
- Saarde Käsitöökodus

Vallavanem Raivo Ott, Väikese vapimärgi kavaler Kalju Sarapu, vallavalitsuse referent Mari Treial

Vallavanema veerg

Head vallaelanikud!

Sügise algus on meeldivalt üllatanud oma soojade ilmade ja loodusvärvide rohkusega. Oktoobrikuu esimesel poolel tähistasime üheskoos eakate päeva, tänasime harrastustöötajaid ja pidasime valla seitsmendat sünnipäeva. Soovin tänada kõiki, kellel oli võimalik tulla kohapeale, et neid sündmusi ühes koos tähistada.

Möödunud kuul oli üheks olulisemaks sündmuseks Tihemetsas toimunud tuuleenergeetika teemaline avalik arutelu kohaliku kogukonnaga, mille käigus saime üheskoos arutada esile kerkinud probleeme ning tulevikusuundasid. Arutelu oli kindlasti vajalik ja kasulik kõigile osapooltele ning üheks olulisemaks kokkuleppeks oli, et arendaja Utilitas Wind OÜ

teostab Saarde tuulepargis müra mõõtmised. Uuringu eesmärk on välja selgitada tuulepargist leviva müra väärtused erinevatel kaugustel ning lähedalasuvate eluhoonete juures ning võrrelda saadud tulemusi kehtivate müranormidega. Müra mõõtmised teostatakse tänase teadmisega 2024. a novembri lõpus ning mõõtmised viib läbi Terviseamet.

Rõõm on tõdeda, et 13.10 sai alguse Saarde Kultuurituur, mis koosneb seitsmest erinevast kontserdist valla eri keskustes ja lõpeb 2025. aasta mais ühise kevadpeoga Kilingi-Nõmme suveaias. Kontsertidel osaleb kokku 25 kollektiivi ja kindlasti saavad need olema väga meeleolukad.

Ilusat sügise jätku!

Vallavanem Raivo Ott

Saarde Vallavolikogu istungitel

19. septembril 2024 toimus Saarde Vallavolikogu istung Kilingi-Nõmme Klubis. Istungil osales 15 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 8 punkti.

1. Lõpetati 2. lugemine ja anti määrus „**Saarde Vallavolikogu 17.10.2018 määruse nr 28 „Saarde valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2018-2028“ muutmise**“.

2. Anti määrus „**Maamaksumäärade kehtestamine**“.

3. Võeti vastu otsus „**Saarde Vallavolikogu 17.11.2022 otsuse nr 1-3/68 „Vallavara võõrandamine enampakkumise korras“ muutmise**“.

4. Võeti vastu otsus „**Saarde Vallavolikogu 20.10.2022 otsuse nr 1-3/63 „Vallavara võõrandamine enampakkumise korras“ muutmise**“.

5. Võeti vastu otsus „**Vallavara võõrandamine enampakkumise korras**“.

6. Volikogu ei toetanud otsuse eelnõu „**Rahalise kohustuse võtmine**“.

7. Otsustati Saarde valla tunnustuste andmine.

8. Kuulati vallavanema informatsiooni – uued töötajad: Kilingi-Nõmme Muusikakooli direktor, Kilingi-Nõmme klubi juhataja, taastuvenergia spetsialist. Abivallavanem Mait Talvoja siirdub pensionile. Tuulepargi arutelu. Metsaääre-Tõitoja-Surjupera teelõik Säase teeni saab valmis. Tali ja Tihemetsa maju ei plaanita müüa.

Istung on järelvaadatav:

<https://www.youtube.com/watch?v=s3YPWk1HUmU>

17. oktoobril 2024 toimus Saarde Vallavolikogu istung Kilingi-Nõmme Klubis. Istungil osales 15 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 9 punkti.

1. Toimus määruse eelnõu „**Saarde valla 2024 a. 1. lisaeelarve**“ 1. lugemine. Volikogu otsustas saata määruse eelnõu 2. lugemisele ja kinnitamisele. Anti määrus „**Saarde valla 2024 a. 1. lisaeelarve**“.

2. Võeti vastu otsus „**Laenu võtmine**“. Laen võetakse summas kuni 360 000 (kolmsada kuuskümmend tuhat) eurot Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi rekonstrueerimistöödeks.

3. Võeti vastu otsus „**Nõusoleku andmine kinnisasja Saarde vald Kilingi-Nõmme linn Tapitahe koormamiseks hoonestusõigusega otsustuskorras Globalstar Europe SAS kasuks**“.

4. Võeti vastu otsus „**Vallavara omandamine**“. Omandatakse kogukonna ühistegevuseks ning Saarde valla muuseumi rajamiseks vallavara: Kilingi-Nõmme linna kinnistud Pargi tn 1a ja Pargi tn 4 tasuta riigivara seaduse alusel.

5. Võeti vastu otsus „**Saarde valla Kikepera tuulepargi ja tuulepargi toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine**“.

6. Anti määrus „**Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord**“.

7. Võeti vastu otsus „**Saarde Vallavolikogu 21.09.2023 otsuse nr 1-3/93 „Valitsuse liikmete arvu ja struktuuri kinnitamine**“ muutmise“.

8. Võeti vastu otsus „**Saarde Vallavolikogu 21.09.2023 otsuse nr 1-3/96 „Vallavalitsuse liikmete kinnitamine**“ muutmise“. Valitsuse liikmeks kinnitati Martti Rooden.

9. Kuulati vallavanema informatsiooni.

Istung on järelvaadatav: <https://www.youtube.com/watch?v=cgxYvx0wB-I>

Kõigi Saarde Vallavolikogu otsuste,

määruste ja protokollidega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiata veebilehelt www.saarde.ee. Vallavolikogu määrused avaldatakse ka elektroonses Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee.

Saarde Vallavalitsuse istungitel

17. septembril toimunud istungil:

1. Anti korraldus Saarde Vallavalitsuse 23.02.2022 korralduse nr 85 „Saarde valla noortevolikogu valimiseks valimiskomisjoni koosseisu kinnitamine“ muutmise. Valimiskomisjoni koosseisu kinnitati Surju Kooli õpilasesinduse esindajana Liisa Ojaste.

2. Seoses toimingupiirangu hallatava asutuse juhi ülesande täitmine.

3. Otsustati vähendada õppetasu ja anti kaheksa sellekohast korraldust.

4. Otsustati garantiikirja väljastamine.

5. Anti arvamus Kikepera II liivakarjääri keskkonnamoju taotlusele koostatud keskkonnamõju hindamise eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta.

6. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Lasketiiru tee 3 katastriüksusele Allikukivi külas.

7. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Rae-Petri katastriüksusele Laiksaare külas.

8. Anti ehitusluba Marana külas asuva Seemnehoidla lammutamiseks.

9. Kiideti heaks neli hajasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise kohta esitatud projekti aruannet.

10. Anti korraldus Jänesaasa, Suur-Jänesa ja Laasme katastriüksuste liitmiseks, sihtotstarbe ja lähiaadressi määramiseks.

11. Anti viis sotsiaalvaldkonna korraldust.

12. Jäeti rahuldamata kaks sotsiaalvaldkonna avaldust.

13. Anti ja kinnitati projekteerimistingimused.

14. Anti korraldus OÜ Saarde Kommunaal juhatuse liikme puhkusele lubamiseks ja puhkusel viibimise ajaks asendaja määramiseks.

15. Toimus arutelu teemal koostöölepingu „Roheenergia ja varustuskindluse edendamiseks ning kohaliku kogukonna toetamiseks“.

27. septembril toimunud istungil:

1. Otsustati õppetasu vähendamine ja anti kolm sellekohast korraldust.

2. Anti kasutusluba mitteeluhoone Kilingi-Nõmme Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti ühishoone kasutusele võtmiseks asukohaga Kilingi-Nõmme linn, Pärnu tn 79.

3. Kehtestati Kilingi-Nõmme Klubi tasuliste teenuste hinnakiri.

4. Kinnitati OÜ Saarde Kommunaal teenuste hinnakiri.

5. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Sonni katastriüksusele Surju külas.

6. Anti ehitusluba puur-

kaevu rajamiseks Tiigimäe katastriüksusele Laiksaare külas.

7. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Vahemurru katastriüksusele Kikepera külas.

8. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Valga mnt 11 katastriüksusele Allikukivi külas.

9. Kiideti heaks hajasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise kohta esitatud projekti aruanne.

10. Kinnitati riigihanke nr 284290 „Saarde valla tuulepargi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine“ tulemused.

11. Anti neli sotsiaalvaldkonna korraldust.

12. Otsustati kaks Saarde Vallavalitsuse tänukirja andmist.

13. Otsustati juubeliteotuste maksmine.

14. Hanke „Saarde valla maja hoone rekonstrueerimise projekteerimine“ otsus.

15. Anti korraldus viia läbi Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuv Saarde tn 20 hoonestatud kinnistu (registrios nr 1671706, katastritunnus 30601:005:0037, sihtotstarve elamumaa 100%, pindala 4086 m²) avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 25 000 eurot.

16. Anti korraldus viia läbi Saarde vallas Kamali külas asuva Karjääri kinnistu (registrios nr 2602206, katastritunnus 71101:004:0083, sihtotstarve mäetööstusmaa 100%, pindala 12,83 ha) avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 150 000 eurot.

17. Anti korraldus Viia läbi Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuv Pärnu tn 62 hoonestatud kinnistu (registrios nr 4297350, katastritunnus 30601:002:0021, sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa 100%, pindala 1268 m²) avalik kirjalik elektrooniline enampakkumine alghinnaga 25 000 eurot.

18. Toimusid arutelud: Otsustati lubada ajutine kiiruse piiramine 28.09.2024 toimuva Kolme koolimaja jooksu ajaks 30 km/h ajavahemikul kell 12.30-14.00 Kilingi-Nõmme kesklinnast Sauga poeni ja Kantsi tänaval. Otsustati lubada 05.10.24 kell 12.00-17.00 discgolfi võistluse tarbeks teadetetahvlite, piiridelintide ja hoiatusmärkide paigaldamine ning õpilaskodu parkla sulgemine.

02. oktoobril toimunud istungil:

1. Anti ehitusluba päikeseelektrijaama püstitamiseks Väljaküla, Vasu kinnistule.

2. Anti ehitusluba sööda-

küla, Undi kinnistule.

3. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Uue-Koriste katastriüksusele Viisireiu külas

4. Anti ehitusluba puurkaevu rajamiseks Madaliku katastriüksusele Metsaääre külas.

5. Kinnitati Riigihanke nr 284201 „Lumetõrjetööde teostamine Saarde vallas 2024/2025 talveperioodil“ tulemused.

6. Anti 6 sotsiaalvaldkonna korraldust.

7. Otsustati eraldada reservfondist raha.

8. Otsustati rahalise autasu maksmine.

9. Anti ja kinnitati projekteerimistingimused Kilingi-Nõmme linn, Aia tn 9a kinnistule tootmishoone projekteerimiseks.

10. Anti ja kinnitati projekteerimistingimused Kilingi-Nõmme linn, 6 Valga-Uulu tee; Alajaama tee 3; 92 Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme tee; Kärsuveski; Madara; Pikkoripõllu; Vasu kinnistutele maa-kaabelliini projekteerimiseks.

11. Kuulati vallavanema informatsiooni Saarde vallavalitsuses (ametiasutuses) ja hallatavates asutustes Kilingi-Nõmme Muusikakool ja Saarde Valla Huvikeskus koristamise töö ümberkorraldamise hetkeseisust. Edaspidi koristusteenust ostetakse, mis on majanduslikult otstarbekam. On alustatud vajalike toimingutega töökorralduse muutmiseks.

09. oktoobril toimunud istungil:

1. Otsustati Saarde Vallavalitsuse tänukirja andmine.

2. Otsustati õppetasu vähendamine.

3. Anti korraldus sundvalduse seadmiseks Elektrilevi OÜ kasuks Kilingi-Nõmme linnas Eha tänava kinnistule.

4. Anti üks sotsiaalvaldkonna korraldust.

5. Otsustati edastada volikogule määruste eelnõud: „Saarde valla 2024. a 1. lisaeelarve“ ja „Sotsiaaltoetuste määramise ja maksmise kord“.

6. Otsustati edastada volikogule järgmised otsuste eelnõud: „Nõusoleku andmine kinnisasja Saarde vald Kilingi-Nõmme linn Tapitahe koormamiseks hoonestusõigusega otsustuskorras Globalstar Europe SAS kasuks“; „Laenu võtmine“; „Vallavara omandamine“; „Saarde valla Kikepera tuulepargi ja tuulepargi toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“.

7. Jagati informatsiooni ja toimusid arutelud. Otsustati: SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskusele kõik

hoone ülalpidamisega seotud vallavalitsusele tekkinud kulud arvetena sihtasutusele edasi teha kuni hoone üleandmiseni SA-le; sõlmida koostööleping Evecom Solar 432 OÜ-ga roheenergia ja varustuskindluse edendamiseks ning kohaliku kogukonna toetamiseks; valiti Saarde valla aasta 2024 ettevõtte nominent, info edastatakse Pärnumaa Arenduskeskusele.

11. oktoobril toimunud istungil:

Otsustati edastada volikogule järgmised otsuste eelnõud: „Saarde Vallavolikogu 21.09.2023 otsuse nr 1-3/93 „Valitsuse liikmete arvu ja struktuuri kinnitamine“ muutmine“ ja „Saarde Vallavolikogu 21.09.2023 otsuse nr 1-3/96 „Vallavalitsuse liikmete kinnitamine“ muutmine“.

16. oktoobril toimunud istungil:

- Otsustati vallavara koormamine.
- Kinnitati Kilingi-Nõmme las- tead Krõll hoolekogu koosseis.
- Kinnitati Surju Kooli hoole- kogu koosseis.
- Muudeti Saarde Vallavalitsuse 26.06.2024 korraldust nr 269 „Haja- asustuse programmi 2024. a vahen- ditest toetuse saamiseks esitatud taotluste rahuldamine ja abikõlblike projektide rahastamine“.
- Otsustati eraldada reservfon- dist 6500 eurot Kilingi-Nõmme Klubi fuajee remonditöödeks ja rah- variiete valmistamiseks.
- Otsustati eraldada reservfon- dist 5656 eurot Saarde kogudusele projektitaotluste omaosaluse katmi- seks.
- Otsustati sõlmida äriruumi üürileping OÜ-ga Victoria Marine tähtajaga kuni 17.10.2025 Saarde vallas Surju külas Valla kinnistu teisel korrusel asuva äriruumi kasu- tamiseks.
- Anti korraldus üürilepingu pikendamiseks.
- Anti viis sotsiaalvaldkonna korraldust.
- Toimus arutelu jooksvates küsimustes.

18. oktoobril toimunud istungil:

- Anti kasutusluba mitteelhoo- nete ja rajatiste: harjutustorn, var- jualune, prügimaja ja maasoojus- puuraukude kasutusele võtmiseks asukohaga Pärnu maakond, Saarde vald, Kilingi-Nõmme linn, Pärnu tn 79.
 - Anti üks sotsiaalvaldkonna korraldus.
 - Arutelu: otsustati käsundus- lepingu sõlmimine Riigi Tugi- teenuste Keskuse rahastatavate projektide Kilingi-Nõmme Güm- naasiumi rekonstrueerimine (pro- jekt Kliima 2.9.01.22-0274); Saarde vallamaja hoone rekonstrueerimine (projekt Kliima 2.8.01.23-0027); HEV õpilastele ligipääsu tagamine õpikeskkonnale Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis (projekt 2021- 2027.4.08.24-0073) lõpule viimi- seks.
- Vallavalitsuse istungite protokol- lidega ja juurdepääsupiiranguteta korraldustega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.sarde.ee

Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avalik väljapanek ja avalikud arutelud

Avalik väljapanek ja avalikud arutelud korraldatakse Riigikohtu poolt kohtuasjas nr 3-18-529 tühistatud Rail Balticu trassilõikude 3A, 4A ja 4H piirkonnas, kus raudteetrassile otsiti uuendatud planeeringu- menetluses uus asukoht, koos- tati planeeringulahendus ja viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) koos Natura hindamisega ja hüvitus- meetmete kava koostamisega.

Avalik väljapanek

Planeeringu materjalidega ja KSH aruandega, sh Natura aruandega ja hüvitusmeetmete kavaga saab tutvuda avaliku väljapaneku käigus perioodil 30.09-28.10.2024 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi Rail Balticu planeeringu vee- bilehel <https://www.agri.ee/parnu-maakonnaplaneeringu-rail-baltic-raudtee-trassi-koridori-asukoha-maaramine-ja-keskkonnamoju-rubriigis> „Avalik väljapanek ja avalikud arutelud“. Paberkandjal mater- jaliga on võimalik tutvuda ala- tes 30.09.2024 Pärnu riigimajas (Akadeemia tn 2, Pärnu linn), Saarde Vallavalitsuses (Nõmme tee 22, Kilingi-Nõmme) ja Hää- demeeste Vallavalitsuses (Pargi

tee 1, Uulu) kohapeal, asutuste lahtioleku aegadel.

Planeeringu materjalide ja KSH aruande, sh Natura aru- ande ja hüvitusmeetmete kava kohta saab esitada kirjalikke arvamusi kuni 28.10.2024 aad- ressil info@agri.ee või Regio- naal- ja Põllumajandusministeerium, Suur-Ameerika 1, Tallinn 10122.

Avalikud arutelud

Avalikel aruteludel tutvusta- takse avalikustatud materjale, esitatud ettepanekuid ja Regio- naal- ja Põllumajandusministeeriumi seisukohti esiautud ette- panekute kohta. Toimub arutelu ja küsimustele vastamine. Ava- likud arutelud toimuvad:

- Uulu Kultuuri- ja spordi- keskuses (Pargi tee 1, Uulu) 13.11.2024 kell 17.00
- Kilingi-Nõmme Klu- bis (Pärnu tn 73, Kilingi- Nõmme) 14.11.2024 kell 17.00
- Pärnu riigimajas (Akadeemia tn 2, Pärnu linn) 15.11.2024 kell 17.00

Planeeringuala, planeeringu sisu ja planeeringu ellu- viimise kaasnivad mõjud Planeeringualal paikneb Pärnu

maakonnas Pärnu linna ning Saarde ja Häädemeeste valdade territooriumitel. Planeeringuala pindala on 1357 km². Eelistatud trassialternatiivile on koostatud planeeringulahendus, mis näeb ette raudtee arendamise põhi- mõtted, sh keskkonnakaitseli- sed meetmed. Näiteks nähakse ette 350 m laiune raudtee tras- sikoridori, Surju ja Urissaare kohalikud raudtee peatused koos juurdepääsuteedega, eri- tasandilised ristumised vee- kogude ja teedega, tingimused maaparandussüsteemide toimi- miseks, müra leevendusvajadu- sega alad, ökoduktid koos 500 m kaitsevööndiga ja altpääsud väiksematele loomadele, Raba- küla siduskoridor Luitemaa ja Kikepera-Soomaa metsiseasur- kondade sidususe tagamiseks ning roheline võrgustik Riigikohtu poolt tühistatud Rail Balticu trassikoridoris. Rail Baltic raudtee rajamisel ja kasu- tamisel kõige olulisemad lee- vendavad meetmed on näiteks müra ja vibratsiooni tõkestavad meetmed, elupaikade fragmen- teerumist takistavad meetmed, elupaikade kvaliteedi muutust takistavad meetmed, juurde- pääsu tagamine elukohtadele, põllu- ja metsamaadele. Rail

Balticu rajamisega kaasneb olu- line leevendamatu ebasoodne mõju Luitemaa metsistele, mis hüvitatakse hüvitusmeetmete kava alusel. Lisaks on ette nä- tud hüvitusmeetmeid toetavad tegevused, mis aitavad vähen- dada võimalust, kus hüvitus- meetmed ei osutu seire põhjal siiski piisavalt tõhusaks ja vaja- lik on hakata otsima täiendavaid hüvitusalasid. Kavandataval tegevusel puudub riigipiiriülene oluline keskkonnamõju.

Kontaktinfo

Planeeringu algataja on Vaba- riigi Valitsus, kehtestaja majan- dus- ja tööstusminister. KSH aruandele heakskiidu annab Kliimaministeerium (elurik- kuse ja keskkonnakaitsese põhi- üksus). Planeeringu ja KSH koostamise korraldaja on Regionaal- ja Põllumajandus- ministeerium, kontaktisik Eleri Kautlenbach (eleri.kautlenbach@agri.ee, tel 58851327). Huvitatud isik on Kliimaminis- teerium (liikuvuse põhiüksus), Rail Baltic Estonia OÜ, RB Rail AS. Planeeringu konsultant on Skepast&Puhkim OÜ, mõjude hindamise konsultant on SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment (SIA ELLE).

Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade

Saarde Vallavalitsus teatab, et Saarde Vallavolikogu algatas 17.10.2024 otsusega nr 1-3/158 kohaliku omavalitsuse eripla- neeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Kohaliku omavalitsuse eri- planeeringu eesmärgiks on valida tuulepargi ja tuulepargi

toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivaim asukoht.

Planeeringuala asub Pär- numaal Saarde vallas Kike- pera külas ja Sigaste küla loodenurgas ning Saunametsa küla põhjaosas. Planeeringuala hõlmab ligikaudu 4800 ha. Pla- neeringuala suurus ei tähenda,

et tuuleparke õnnestub püstitada kogu planeeringuala ulatuses.

Planeeringu algataja, vas- tuvõtja ja kehtestaja on Saarde Vallavolikogu, koostamise kor- raldaja on Saarde Vallavalitsus.

Kohaliku omavalitsuse eri- planeeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH)

algatamise otsusega on võima- lik tutvuda <https://saarde.ee/et/eriplaneering> või tööpäeviti Saarde Vallavalitsuses Nõmme tn 22, Kilingi-Nõmme linn, Saarde vald, Pärnu maakond.

Helkuriaeg ongi kätte jõudnud

Õhtud on üha pimedamad ning politsei tuletab meelde, et on aeg riided varustada helkuriga. Ikka selleks, et sõidukijuhtidel oleks kergliiklejaid ja jalakäi- jaid kergem märgata.

Veenduge, et teil endal ja kindlasti ka teie kooliteele asu- val lapsel oleks riiete küljes helkur või muu helkiv toode, mis vastab nõuetele ja on õigesti paigutatud. Helkuri kõige efeki- tiivsem kõrgus maapinnast on 50–80 cm ehk seal, kuhu langeb sõidukite valgusvihk.

Jalg- ja tõukeratastega sõitja- tel soovitame üle vaadata oma liiklemisvahend, et ka see oleks varustatud helkuritega: ees valge, taga punane ning külge-

del kollased. Pimedal ajal halva nähtavusega lõikudel liikumisel on vajalikud ka tuled.

Täiendavat informatsiooni saate veebilehelt liikluskasva- tus.ee.

Hoolime endast ja kaasliikle- jatest!

Piirkonnapolitseinik
Mark Gabriel

UUS TÖÖTAJA

Muusikakool sai uue direktori

Tere, mina olen Katrin Läll. Asusin augustikuus tööle Kilingi-Nõmme Muusikakooli direktorina.

Lapsepõlves elasin ja õppisin Mõisakülas. Vanemate kodutalu, kus ma elan, asub Läti piiri ääres Mulgi vallas. Hetkel elan ka Tabasalus ja töotan aastast 2016 J. Westholmi Muusikakoolis väikekandleõpetajana.

Kilingi-Nõmme on mulle tuttav juba lapsepõlvest, tunnen ennast siin koduselt.

Muusikakooli kollektiiv on mind väga sõbralikult ja soojalt vastu võtnud.

Vabal ajal meeldib mulle looduses matkata, aias toimetada, jalgrattaga sõita, teatreid ja kontserte külastada, pere ning sõpradega aega veeta.

Mul on kolm täiskasvanud poega ja üks lapselaps.

Olen avatud, rõõmsameelne ja positiivse ellusuhtumisega, püüan alati keskenduda lahendustele.

Muusikalise hariduse olen omandanud Abja Muu-

sikakoolis klaveri erialal, endises G. Otsa nimelises muusikakoolis ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias koorijuhtimise erialal.

Oman pikaagest töö kogemust erinevates haridusasutustes muusikaõpetajana, koorijuhina ja pilliõpetajana. Lisaks olen üheksal korral korraldanud suviti Mõisakülas pärimuslikku lastelaagrit "Väikekannel ja teised". Juhendan Murastes täiskasvanud karmoškamängu huvilisi, osalen väikekandle ansambelis

"Liuli". Täiendanud olen ennast erinevate pärimuslike pillide, laulumängude ja tantsude, muusikapedagoogika, koorijuhtimise ning muusikateraapia alal.

Kilingi-Nõmme Muusikakooli kandideerin direktori ametikohale eesmärgiga arendada kohalikus kogukonnas pilliõppe võimalusi, võimaldada õppida nii lastel kui ka täiskasvanutel erinevaid instrumente, jätkata koostööd teiste kohalike haridus- ja kultuuriasutustega. Olen tänulik, et sain võimaluse taas töötada muusikakoolis kuna minu esimene töökoht peale kõrghariduse omandamist oli samuti muusikakoolis.

Kunagi ei ole hilja alustada pilli õppimisega. Leiame igale lapsele koos oma lemmikpilli!

Minuga saab ühendust facebookis Kilingi-Nõmme Muusikakool, meili teel muusikakool@saarde.ee või telefonil 5344 5290.

Ametisse asus taastuenergia spetsialist

Minu nimi on Merileid Kütt. Liitusin esimese oktoobrikuu teisipäeval Saarde Vallavalitsuse kollektiiviga, astudes tööle taastuenergia spetsialistina. Tegemist on tähtajalise tööga. Minu igapäevatööks saab olema taastuenergeetika arendamisega seotud planeeringute menetlustoimingute läbiviimine ja nendega kaasnevate protsesside juhtimine. Sisuliselt olen nagu sild arendajate, kohalike elanike ja vallavalitsuse vahel – kahtlemata põnev väljakutse!

Mul on turundusalaane kõrgharidus, mis käib kommunikatsiooniga käsikäes ning varasem kogemus (sise)kommunikatsiooni alal. Usun, et see loob head eeldused ka taastuenerge-

tika arendamisega seotud planeeringute ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetlemistega kaasnevaks kommunikatsiooni juhtimiseks.

Olen varasemalt töötanud Eesti suuremates linnades Tallinnas ja Tartus ja mul on suur rõõm, et olen lõpuks jõudnud tööle Pärnumaale, kus asub minu teine kodu.

Vabal ajal leiab mind loomulikult mere äärest, aia või tantsupõrandalt. Armastan kiireid ja särtsakaid ladinarütme, minu erilise tähelepanu ja südame on võitnud salsa. Salsa hoogne rütm ning pöörded lennultavad kiirelt kõik üleliigse peast välja. See ongi minu võti töö- ja vabaaja tasakaalustamisel.

Olen teie jaoks olemas, kui teil on ettepanekuid, muresid või rõõme jagada just taastuenergeetika valas.

Soovin teile rõõmsat ja värviküllast sügist!

Merileid Kütt

Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus

Traditsiooniline liikumisnädal tõi elevust

SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse eakatel on olnud võimalus 2014. aastast alates käia nn. sügise sünnipäeva paiku Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi õpilastega nende liikumisnädala raames asutuse territooriumilt väljas liikumas.

11. klassi õpilased said esmakogemuse ratastoolis oleva inimese abistamisel, sõidutamisel. Vaja oli tunda ka tehnika toimimist, et toolil pidurid pealt ära saaks ja lihtsam lükata oleks. Igal toolil oma süsteem.

Seekord soovisime pilgu heita uuele peagi avatavale Politsei- ja Päästeameti majale, millel nägime meie

kooli lõpetanud Maret Sarapuu vitraaži.

Teekonnal oli kuulda hoolealuste imetust, et ammu ei ole linna sellesse poolde saanud. Kantsi tänava majad on nii ilusaks muutunud! Seal mäe otsas on Vene surnuaed. Vana haigla kohale viidates lisandus sellele kohe info, et sealt alla minna oli ka veel haigla. Silmas peeti laborihoonet ja sünnitusmaja. Ega tänased noored neid fakte enam teagi. Liikuda soovijaid oli nii palju, et õpilastel tuli kaks ringi läbida, muidu oleks meie rongkäik liiga pikaks veninud. Kodukoha aeda tagasi jõudes ootasid kõiki ees soojad vorstid, mahl ja

maiustustega. Päeva edenedes oli kuulda, kuidas muljed toimunud liikumisnädalustelt lähedastele. Ka need, kes algul vajasisid oma tervisliku seisundi tõttu veenmist toimuvas osalemiseks tundsid end küll pisut väsinuna, kuid oluliselt värskema meeleoluga, mis annab jõudu edasiseks.

Täna Pille Kadakut, kelle vahendusel on seni jätkunud liikumisnädala korraldamise koostöö gümnaasiumiga. Suur tänu õpilastele ja meie maja töötajatele ürituse kordaminekule kaasaaitamisel!

Tervist kõigile!

Kristi Sutt

SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus

Muusika- ja eakatepäeva tähistamine Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuses. Suur tänu Saarde vallale ja klubile koostöö eest, et meie hoolealustel õnnestub kuulata samasid esinejaid, kes klubis käivad eakatepäeva puhul tervitamas! Rõõmu alanud sügisse!

Kristi Sutt

OTSIME JÕULUPUUD!

Kas sinu kinnistul kasvab puu, mis võiks kaunistada Kilingi-Nõmme linna? Sobiv jõulupuu on:

- vähemalt 10 m kõrge
- kuusk või nulg
- rasketehnikaga ligipääsetav ka sulailmaga

Jõulupuu pakkumisi ootame kuni 10.11.2024, info võimalike jõulupuude kohta võtab vastu haldusnõunik Martti Rooden telefonil 5349 4259 ja e-posti aadressil martti.rooden@saarde.ee

Advendieelne perepäev

Tihemetsa Huv- ja spordikeskuses

23. november

kell: 12.00-16.00

Hilastajatele: TASUTA

Jõulukuulide meisterdamise töötuba

Glitter tattood

Näomaalingud

Mänge viib läbi vahva tegelane. NB! Auhinnad!

@emmirent @mangukoobas

Pikka kooselu tähistanud abielupaarid said taas lilli ja kingitusi

Rahvusvahelisel eakate päeval tunnustati ka pikka kooselu tähistavaid paare ja Kilingi-Nõmme klubi pidulikul vastuvõtul said lillekimbu ning kingitusega märgitud järgmised paarid:

- kroonijuveelipulm – Linda ja Paul Aunis, Valentina ja Juhan Pikkur;
- smaragdipulm – Eha ja Lembit Atka, Silvi

Linda ja Paul Aunis

ja Arne Lainela, Aita ja Meinhard Matson;

- kuldipulm – Riina ja Arne Kartau, Julika ja Karl Ruukel.

Soovime ikka hoolimist ja armastust ning loodetavasti näeme ka viie aasta pärast!

Silvi ja Arne Lainela

Aita ja Meinhard Matson

Julika ja Karl Ruukel

Sügis Surju rahvamajas

Uus hooaeg on Surju rahvamajas alanud. Tegutsemist jätkavad juba traditsioonilised huviringid (naiskoor Kirekeel, naisrahvatantsurühmad Surju Sõbratarid ja Vikkel, õmblusring ning joogal ja shindol põhinevad venitustunnid), mille juurde on lisandunud ka uusi (Seltskonnatants ja naiste tantsuline liikumine).

- Endaga liituma ootab esmaspäeviti kell 18.00 alustav õmblusring, mida juhendab pikaagee õmblejakogemusega Mare Metsa. Osalustasu on 3 eurot/kord.
- Esmaspäeviti kell 19.00 on kõik oodatud väikesesse saali joogast ja shindost inspireeritud venitustundi, mida juhendab Kairit Rosenfeld ning osalustasu on 5 eurot/kord. See on suurepärane võimalus toetada enda tervist, sh immuunsüsteemi ning toetada oma keha.
- Esmaspäeviti kell 18.00

on kõik huvilised oodatud rahvamaja suurde saali seltskonnatantsukursusele, mida juhendab Erki Melts. Osalustasu on 10 eurot/kord inimese ehk 20 eurot paari kohta. Kursuse jooksul õpitakse 8 tantsu, sh 5 standard ja 3 ladina-ameerika tantsu.

- Kolmapäeviti kell 19.00 on oodatud suude saali kõik naised, kes soovivad tantsuliselt liikuda ja tantsida nii nagu keegi teine ei näeks. See on imeline viis panna oma keha taas ja/või pisut teistsiti liikuma mõnuses naiselikus energias. Juhendaja on Kaia Muhuste ning osalustasu on 5 eurot/kord.

Lisaks huviringidele on hoo sisse saanud ka sügisese üritused. Enne kooli algust augusti lõpus veetsid lapsed teist korda toreda noorteka õõ rahvamajas. 25. septembril toimus põnev sushikoolitus, kus igaüks sai proovida sushi tegemist

ning oma valmis sushirullid koju maitsta viia.

Rahvusvahelist eakate päeva tähistatakse 1. oktoobril ning sel päeval oli meie armsaid eakaid kutsumatud rõõmustama Toomas Anni. Toredal sündmusel nauditati tema laule ühiselt kohvilauas ning tantsiti kuni viimaste nootideni välja.

Järgmine suurem üritus oli hooaja avapidu 5. oktoobril, mil meeleolukat tantsumuusikat pakkusid

Ristiküla sai uue mänguväljaku

Ristiküla külaplatsil valmis selle aasta varasuvel Kohaliku Omaalgatusliku Programmi 2023. aasta sügisvoor ja Saarde valla kaasabil mänguväljak. Kui üks väike koht tahab endale mänguväljakut, on see üpris keeruline ülesanne. Kõige suuremaks takistuseks, nagu võite arvata, on finantspool. Nagu teame hästi, siis lemmikloomade ja laste pealt saab teenida ning kui mänguväljak on avalik, siis seda kallimad on ka hinnad. Üks tavaline kiigepuu koos kahe kiiguga võtab enda alla juba terveks projektiks mõeldud summa ja nii on üpris võimatu ise hakkama saada. Uurisime, kas varem on keegi läbi KOPi proovinud mänguväljakut rajada ning millised on need saanud. Muidugi on tulemused olnud täiesti erinevad: kas

ongi tehtud lihtsalt kiiged või siis taotletud maksimumsummat ning vald on ülejäänud viisteist tuhat eurot enda poolt juurde lisanud. Otsisime alternatiive ja leidsime enda jaoks sobilikud variandid, millest valituks osutus tellimuse peale valmistatav Pargi puukoja mänguväljak. Teine valik oleks olnud masstoodangu mänguväljak, ent Rõuge meistrimehe konstruktsioon on kordades asjalikum ning saime kujundamises kaasa rääkida. Näiteks soovisime, et liivakastil oleks peal teiseldatav kate. Omalt poolt lisasime juurde mänguväljakule kiiged ja muud toredad vidinad, mis teevad mängimise lõbusamaks: kõverpeegel, rooliratas, ruupor, periskoop, kelluke, telefon. Liumäe ja ronimisseina mugavamaks

kasutamiseks lisasime käepidemed. Aja jooksul on aga aktiivsed külaelanikud juba ise mänguväljaku ala täiendanud ning juurde on toodud joonistussein ning karussell. Ehkki kõik on väga ilus, siis tegelikult me veel tegeleme mänguväljaku kasutusloa taotlemisega, mistõttu see projekt on tundvalt keerulisem kui pealtnäha paistab. Küll aga tahame panna lastevanemate südamele, et olenemata mänguväljaku turvalisusest ja atraktsioonidest vastutab lapse seal viibimise ja turvalisuse eest ka lapsevanem või nende poolt volitatud isik.

MTÜ Ristiküla Külaselts tänab KOPi meeskonda, Saarde valda ja muidugi meie vabatahtlikke, kes appi tulevad ideid teostama!

Ruta Kuusk

ansambel Hellad Velled ja DJ ivo Uslov. Saalitäis rahvast nautis pidu pea hommikutundideni.

Järgmisena on novembris ees ootamas taaskord kontsertsimman Lõõtsapalavik Pärnemaal raames. Juba 1. novembril kell 19.00 olete oodatud rahvamajja nautima kontserti ning keerutama mõnusa muusika saatel jalga. Üles astuvad Sõlu muižas muzikanti Lätist, VaReS Haapsalust ning Vihtra trio. Lisaks astuvad üles Kilingi-Nõmme Muusikakooli akordionistid. Töötab baar. Üritus on tasuta annetuse tegemise võimalusega.

Kui otsid oma tähtpäeva, koosoleku, koolituse vms pidamiseks ruume, siis rahvamajas on võimalik rentida saali koos köögi ja kööginõude kasutusega. Täpsemat infot võimaluste ja tehnika rendi kohta leiad Surju rahvamaja kodulehelt "Info külastajale" alt (<https://rahvamaja.wixsite.com/surjurahvamaja/kulastaja-meelespea>). Huvi korral võtke julgelt ühendust!

Rõõmsate kohtumiseni rahvamajas!

Liis Juust

Surju kool

Tegus oktoobrikuu Surju koolis

Sügis on tõeliselt kaunis aastaaeg, mil loodus on muutunud värviküllaseks. Puud ja põõsad on saanud säravad punased, oranžid ja kollased toonid. Kooliaasta on täies hoos ja tegevusi on rohkelt.

Septembris toimus Jõulumäel Saarde valla lastekoori laululaager. Lauluhimulised noored olid seda kokkusaamist väga kaua oodanud. Laagris õpiti 2025 aasta suvel toimuva XXVIII üldlaulupeo "ISEOMA" repertuaari.

Õpetajad Piia ja Tiia olid väga õnnelikud, et laulurõõm on jätkuvalt laste südameis.

21. septembril esines lastekoor Saarde Kiriku taaspühitsemise 165. aastapäeva tänujumalateenistusel.

Septembrikuus osalesid 2. ja 3. klass õppeprogrammil "Päev talus", mis toimus uues ja uhkes Mulgi Elamuskeskuses ning programmi viis läbi MTÜ Lilli Looduskeskuse programmi juht. 3-tunnise programmi kestel saadi teada koduloomade kasvatamise eesmärkidest, õpiti tundma nende söötmise põhimõtteid, tutvuti talutöödega ja erinevate tööriistadega. Kõige põnevam oli aga ise loomade toitmise ja nende eest hoolitsemine. Lapsed olid väga agarad kõiges julgelt kaasa lööma.

Õppekäik toimus Kesk-konnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastuse toel.

19. septembril külastas 7. klass Pernova Hariduskeskust. Õppeprogrammi "Selgroogsete rühmade võrdlus" praktikumi käigus võrdeldi tähtsamaid selgroogsete rühmi, määrati peamisi tunnuseid. Õpitulemusena oskavad õpilased nüüd hinnata nende tähtsust erinevates ökosüsteemides ja väärtustavad elurikkust ja

bioloogilist mitmekesisust.

Õppekäik toimus Kesk-konnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastuse toel.

Mihklipäeva raames toimus koolis vahva sügisandide näitus. Näitusele toodi erinevaid metsa- ja aiasaadusi, millest oli valmistatud põnevaid kompositsioone. Täname väga kõiki tublisid kaasalööjaid. Eriti aktiivsed oli 1. klassi õpilased.

OMA RIIGI VALIMISED

24. septembril valisid Surju Kooli Oma Riigi kodanikud juba 20. korda endale esindajad.

23. veebruaril saab Surju Kooli Oma Riik 20-aastaseks. Oma Riigi kodanikeks on kõik Surju Kooli õpilased ja töötajad, kellel on ka valimisõigus.

Erakonnad tegid aktiivset kampaaniat. Kõigepealt mõeldi välja oma platvorm ja valmistati plakatid. Lubadusi tutvustati igal võimalikul ajal ja viisil – õuevahetunnis mängimise ajal, pandi kokku raadio-saateid, kõige juurde jagati ka kommi. Ikka selleks, et valijad nende kasuks otsustaksid. Õpetajatena juhtisime tähelepanu, et valik tehtaks selle järgi, kes oma valijatest hoolib ja lubadused täide viib, mitte kommi jagab.

Valimisnimekirja oli kantud 110 kodanikku, valimistest võttis osa 99 valijat. Valimisaktiivsus oli 90%. 3 sedelit olid kehtetud.

Hääled jagunesid järgnevalt:

- Erakond "SIMPSONID" 37 häält
- Erakond "SÄRTSAKAD VIIENDIKUD" 22 häält
- Erakond "SEICEMÄN" 16 häält
- Erakond "COOLID KUUENDIKUD" 13 häält

OMA RIIGI valitsus. 1. reas spordiminister Remi Rubin, keskkonnaminister Adele Raag, justiitsminister Sandra Juust, sotsiaal- ja kaitseminister Liisa Ojaste; 2. reas valitsuse mentor õpetaja Liis Virkus, välisminister Kenneth Pärn, majandusminister Keijo Mohnja, peaminister Triinu Ojaste, siseminister Kaili Pärna, haridusminister Karl-Nikolai Meibaum, president (direktor) Heidi Kodasma, endine peaminister Lume Tuum. Pildilt puuduvad kommunikatsiooniminister Leanna-Maria Toomla ja kultuuriminister Annabell Ehrstein.

• Erakond "KAHEK-SANDIKUD" 8 häält

"Oma Riigi" president (direktor Heidi Kodasma) tegi võitnud erakonna esimehele ettepaneku valitsuse moodustamiseks.

Koalitsioonileping sõlmiti 11. septembril ja valitsus andis ametivande.

Kõiki kandideerimisetalisi (5.-9. klassi) õpilasi külastas Oma Riigi endine peaminister ja kooli vilistlane Lume Tuum, kes rääkis, kuidas on teda toetanud ja abistanud osalemine Oma Riigi valitsuses.

Eesti Noorteühenduste Liidu esindaja rääkis võimalusest kandideerida Saarde valla noortevolikogu liikmeks.

25. septembril tähistasime Eesti rahvuste päeva ja Euroopa keeltepäeva. Eestimaal elab ühtekokku 200 rahvuse esindajat ja räägitakse 234 keelt. Õpilased ja õpetajad olid selle päeva puhul pannud selga erinevad rahvariided ja rah-

vuslikud riided. Kuulasime, kuidas kõlab „Tere hommi-kust“ kaheksateistkümnes erinevas Euroopa keeles, tantsisime leedu rahvatantsu ja uudistasime Vene Talu maailma eri rahvaste rahvariides nukkude kollekt-siooni. Aitäh õpetajad Veronika, Ave ja Liis.

Juba mitmendat aastat osalevad Surju Kooli õpilased heategevuslikul Mesikäpa Teatejooksul, mille eesmärk on propageerida laste tervislikku elustiili ja muuta liikumisharjumusi. Üle kogu Eesti jooksevad lapsed nende laste heaks, kes on kaotanud liikumisvõime.

26. septembril külastas 3. klass Pärnu Pernova Hariduskeskust ja osales õppeprogrammil „Ilma-kaared, kaart ja kompass“. Praktikumis tutvuti järgmiste teemadega: kaardi ja kompassi tundmaõppimine, ilmakaarte määramine kompassiga, kaardil vahemaade, kõrguste/sügavuste määramine ja erine-

vate objektide leidmine. Õppekäik toimus Kesk-konnainvesteeringute Keskuse (KIK) rahastuse toel.

Oktoobrikuus algas Pärnu koolinoorte kiirtur-niiride sari males, kus osalevad ka meie kooli õpilased. Peale esimest etappi on võidulootus veel kõigil olemas. Sari koosneb viiest etapist ja üldarvestusse läheb neist 4. Järgmine etapp on plaanis läbi viia Surju Koolis novembri kuus. Hoiame pöialt omadele!

4. oktoobril tähistasime koolis õpetajate päeva. Traditsiooniliselt olid sel päeval õpetaja rollis 9. klassi õpilased ja 8. klassi õpilased olid lastele rõõmuks külas lasteaia. Õpetajatel oli seega võimalus aeg korraks maha võtta ja kolleegidega toredasti aega veeta. Pidupäeva puhul toimus ka aktus, et tänada õpetajaid nende tänuväärse töö eest. 9. klass kogus kokku kõik head sõnad õpilastelt õpetajate ja õpetamise kohta. Seega peeti igat õpe-

tajat meeles heade sõnade ja väikese kingitusega. Meie kooli kollektiiv algatas ka aastaid tagasi toreda traditsiooni "Märka kolleegi", millega me tunnustame üht kolleegi, kes on alati rõõmsameelne ja toetav või siis lihtsalt väga tore töökaaslane. Tore oli tõdeda, et hääli anti pea kõigile kolleegidele ja võistlus oli üsna tasavägine. Siiski kõige rohkem hääli sel aastal kogus õpetaja Ave Kartau.

Saarde vallas on meeldiv traditsioon avaldada tänu, märgata ja tunnustada haridustöötajaid. Sel aastal pälvisid tunnustuse õpetajad Ulva Tallo, Kersti Hunt, ja lasteaiaõpetaja Gerli Afanasjev.

Surju kooli lapsed osalevad LUGEMISISU programmis. Läbiloetud raamatud pannakse lugemispassi kirja ja nende kohta täidetakse loomingulised ülesanded. Õppeaasta lõpus premeeritakse kõiki lugemispassi täitnud lapsi lugemisdiplomiga. On tore käia Surju raamatukogus, kus meid võtab vastu alati naerusuine tädi Riita.

7. oktoobril külastas 9. klass Pärnumaa noorte inspiratsiooni-päeva. Ürituse eesmärk on motiveerida ja julgustada noori unistama suurelt ning tegutsema oma eesmärkide nimel. Päeva jooksul toimusid mitmed töötoad ja arutelud erinevate valdkondade ekspertide ja tuntud isikutega, kes jagasid oma edulugusid ja praktilisi nõuandeid. Päeva alustas ja lõpetas inspireeriva kõne ja töötoaga Reigo Ahven. Sündmuse lõpus said trummi mängida 100 inimest.

Värvikirevat sügisega!

Tiia Hermann
Riina Kohtla

Saarde valla lastekoori laululaager

2. klass Surju Raamatukogus

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Pärnumaa Aasta Gümnaasiumiõpetaja on Anne Aasamets

Oktoobrikuus, õpetajate päevale eelnevatel päevadel on tavaks saanud õpetajaid tunnustada ja tänada nii piirkondlikult kui ka üleriigiliselt. Ka Pärnumaa Omavalitsuste Liit jätkab traditsiooni ning nii valis hariduskomisjon üleriigilisele tunnustusüritusele "Aasta õpetaja gala" esitatud kandidaatide hulgast välja Pärnumaa aasta parimad haridustöötajad.

Pärnumaa Aasta gümnaasiumiõpetaja auväärse tiitli pälvis Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi meisterõpetaja Anne Aasamets.

Anne on õpetaja, kes on valmis jagama oma kogemusi nii koolis, Pärnumaal kui vabariigis.

Tal jagub hariduselu edasiviivaid ideid, energiat üritusi algatada ja korraldada. Ta on Eesti Matemaatika Seltsi liige, Õpetajate Ühenduste Koostöökoja juhatuse liige, Õpetajate Liidu kutsehindaja, TÜ Haridusteaduste Instituudi matemaatikaõpetuse õppekava arenduse töörühmas õpetaja eriala magistratööde kaitsmiskomisjoni kutsehindaja ja LC Kilingi-Nõmme asutaja. Anne on rahvatantsija ja mälumängur. Tal on 3 last ja 6 lapselast. Anne on õpetaja, kes näeb kaugemale oma aimest, klassist ja koolist.

Palju õnne, Anne, kogu koolipere poolt!

Kaasav haridus ja NEET-noored Norra näitel

Osalemine projektis "Inclusive education and NEET youngsters, best practice from Norway and Iceland" (eesti k *Kaasav haridus ja NEET-noored, Norra ja Islandi parimad praktikad*) lennutas mind ja veel 15 pärnumaalast 18.-21. septembril Norra Buskerudi maakonda Drammeni linna. Oktoobri keskpaigas on ees ootamas praktiliste oskuste kogumine Islandilt.

Nimetatud projekti lõpptulemusena on välja töötatud kaasava hariduse arendamise kontseptsioon ja kujundusmudel ning potentsiaalne tegevuskava. Samuti toimuks pilootprojekti läbiviimise võimaluste loomine Pärnumaal.

Lühidalt nüüd Norras nähtust. Esimene päev Drammenis möödus UngInvest kontseptsiooni ja tööga tutvudes. Noored vanuses 16-24, kes on kas koolist välja langenud või välja langemas, suunatakse õppima spetsiaalselt loodud õppeasutusse nimega UngInvest. Põhjust, miks hoitakse kõrvale koolist või ei leita endale sobivat töökohta, on erinevad. Tihti seisavad need noored silmitsi erinevate vaimse tervise probleemidega, kuid põhjuste võivad peituda ka sotsiaalmajanduslikes tingimustes.

UngInvestis baseerub kogu õpe

Isaac Prilleltensky olulisuse teoorial, leitakse üles noore tugevused, koostatakse teekonna plaan (ing k *roadmap*), mis on pidevaks juhiseks eesmärkide saavutamisel. Pole õpetaja-õpilase tavapärasest suhet, on nooremad ja vanemad õpikolleevid ehk võrdsed partnerid.

Noored, keda koolis kohtasin, rääkisid avameelselt oma probleemidest ning sellest, miks neile Drammeni UngInvestis meeldib. Kõlama jäid noorte mõtted, et see on koht kuhu on hea tulla, see tähendab, et nad tunnevad end vabalt, turvaliselt, nendega arvestatakse isegi siis kui neil on halb päev.

Oli rõõm külastada ka teist õppekohta (kokku on seesuguseid õppekohti Buskerudi maakonnas 5) UngInvest Vikersundi kooli, kus kogesime, kuidas kasutatakse tugevuste kaarte erinevates situatsioonides. Õpilased esitlesid meile oma teekonnaplaani ja selgitasid, kuidas nad seda igapäevaselt kasutavad.

Nägime spetsiaalselt kirjeldatud noortele ehitatud koolimaja – nägime (õppe)kööki, töökodasid ja õpperuume. Köögis valmistatud road on lõunasöögiks kohalikele töölistele, samuti pakutakse cateringi teenust ning noored majandavad edukalt ka kooli kohvikuga. Töökodades on noored kaasatud

autoremondi ning rehvivahetuse juurde. Puutööklassides ehitatakse tellimuse peale aiamajakesi, riuleid, rannatoole jpm. Noorte „murelaste“ kätetöö on üheks kooli finantseerimise allikaks.

Õppe kestvuseks on 2 aastat ning tööturule ja/või õpingutega jätkavad 93% UngInvesti koolituse läbinud noortest. Meile rõhutati korduvalt, et iga programmi kulutatud Norra kroon toob tagasi neljakordselt!

Kairi Kaldoja

Kilingi-Nõmme Gümnaasium
õppejuht

PÄRNUMAA LÕOTSAPILLIHAIGETE SELTS

SURJU RAHVAMAJAS

LÕOTSAPALAVIK PÄRNUMAAL

KONTSERT-SIMMAN

01. NOVEMBRIL 2024 KELL 19

Sõju muižas muzikanti (Läti) **Vihtra trio** **VaReS (Haapsalu)**

Kilingi-Nõmme muusikakooli akordionistid jt

LAUD KATA ISE TÖÖTAB KA BAAR

TASUTA. ANNETUSE VÕIMALUS

PÄRNUMAA OMAVALITSUSTE LIIT

interreg **Kaasrahastamisi Euroopa Liit**

Eesti - Läti

OOTAME TEID

Saarde KultuuriTuur II kontsert

14:00 | 17. november 2024
Kilingi-Nõmme klubis

ÕNNELA JA SÕBRAD

Muusikakooli akordioniorkester
Gümnaasiumi poisteansambel
Muusikakooli rahvamuusikaansambel
Tantsurühm Kilingi
Ansambel Patlane
Tantsurühm Ilvesed
Meesansambel Nõmmela

KOHTUMISENI!

Isadepäeva kontsert

10. november 2024 | 11:00
Kilingi-Nõmme klubis

OSALEVAD VABARIIGI PRESIDENT ALAR KARIS JA PROUA SIRJE KARIS

Kontserdikülastajaid tervitab vallavanem Raivo Ott

Kontserdil esinevad Saarde isetegevuslased ning tuntud saardelased. Kunstiline juht Marko Sassjan

Kontserdil toimuvast teeb ERR otseülekande

NB! Kontsert on tasuta, kuid ainult piletide alusel. Pileteid jätkub kiirematele (ühele inimesele 2 piletit) ja pileteid on võimalik saada Kilingi-Nõmme Klubist alates 28.10.2024 kell 10

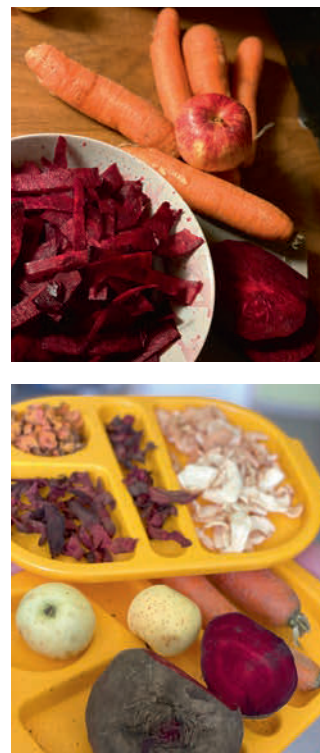
Kilingi-Nõmme Lasteaed „Kröll”

Kröllide tervislik hommik!

Alates 2006. aastast on lasteaiad Kröll liitunud Tervist Edendavate Lasteaedadega ja seoses sellega on traditsiooniks saanud, et iga rühm viib korra aastas läbi tervisehommiku ehk mõnda tervislikku eluviisi propageeriva ürituse.

Selle aasta sügis on andnud meile rikkaliku saagi. Seda kasutasid oma tervisehommikut ettevalmistades kohe ära Rebased, kes hakkasid kohe mõtlema, mida maitavat ja põnevat saaks nendest valmistada. Suured Rebased hakkasid tegema ettevalmistusi – koorisid, viilutasid ja kuivatasid õunu, porgandeid ning punapeeti.

Õunad olid kuivatatud kuivatusmasinaga, porgandi ja peedi viilud aga kuumaõhufritüüris – viimased olid nagu krõpsud. Nii toored, kui ka kuivatatud viljad võeti teistese rühmadess hiilima minnes kaasa ning hakati lastelt küsima, et mis need asjad küll meil kaasa võetud on. Kui tooreid vilju teadsid kõik lapsed, siis kuivatatult ei olnud peale õunte keegi eriti millegi taolisega kokku puutunud – populaarseim pakkumine erinevates rühmades oli “NEED ON JU SEENED!” Seeni meil siiski kaasa võetud ei olnud. Kõik said ka võimaluse maitsta kuivatatud vilju.

Soovitame ka teil kodus erinevaid saadusi kuivatada ning talveõhtuteks varuda. Lisaks võite katsetada ka kodus ise kartulikrõpsude valmistamist – viilutage kartul koorimisnoaga õhukesteks viiludeks ning pange kas ahju või kuumaõhufritüüri kuivama. Soovi korral saate maitsestamiseks lisada ka natuke soola ning ongi olemas tervislikum asendus poest ostetavatele snäkkidele.

Head katsetamist!
Rebased

Ärkan koos sookurgedega – Liigume Koos!

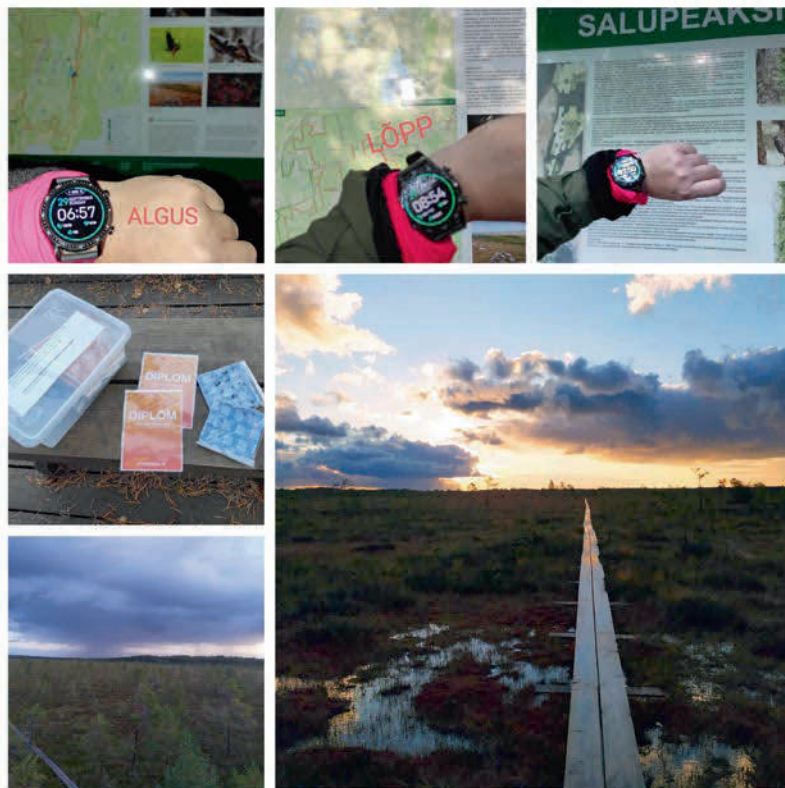
23.-30. septembril toimus Eestis taas Spordinädal, mis on ellu kutsutud Eroopa Komisjoni poolt. Liikumiskampaania eesmärk on juhtida tähelepanu kehalise aktiivsuse ja tervislike eluviiside olulisusele.

Spordinädal toimub igal aastal ja on mõeldud kõigile, sõltumata vanusest, soost või füüsilistest võimetest. Aastatega on sellest kujunenud kõige osavõtjaterohkem liikumiskampaania Eestis.

Ka Kilingi-Nõmme Lasteaed Kröll registreeris teist aastat järjest Spordinädala raames sündmuse, mis sellel aastal toimus Mihklipäeval 29.09 ja kandis nime “Ärkan koos sookurgedega!”. Kõigil huvilistel oli võimalus minna koos pere, sõprade või kolleegidega Nigula rabasse loodust nautima. Varajased ärkajad alustasid oma teekonda juba kell 6.57 hommikul ning leidsid eest ka väikese preemia – ilusa sinise kaelussalli “Terve Eesti Eest” ja diplomi.

Kuigi osalejaid ei olnud väga palju, siis seda enam väärib suurt tänu perekond Parts, kes tuli rabasse koidikut nautima, samuti Kilingi-Nõmme lasteaiad Kröllid tublid töötajad (Kristiina, Riina, Marika, Annika, Ulvi, Maidur, Kristi koos abikaasa Kalmeriga ja juhataja Evi), kes samuti tossuninad ja kummikud raba vette kastsid ning püüdsid sookurgesid tabada. Kurgedest siis niipalju, et mõned olid jäänud meid ootama ning viivitanud oma lõunamaareisiga, sest nii liikumis- kui ka Mihklipäevale tuli panna vääriline punkt.

Kilingi-Nõmme lasteaiad Kröll soovib kõigile kaunist sügise jätku ja koos liikumist!

SPORT

Rändkarikale graveeritakse Raimo Kimmel, Marie Kielas ja Rico Kalde nimed

11. Kilingi-Nõmme lahtistel discgolfi meistrivõistlustel oli rajal 44 kettagolfi entusiasti. 13 korviga rajal mängiti kokku kolm ringi. Eraldi divisionides mängisid mehed, naised, noormehed ja neiud. Enne viimast ringi olid Saarde valla meestest medalisänsid veel Henrik Talil ja naistest Marie Kielasel ning Reine Klettenbergil. Henriku viimane ring kahjuks ebaõnnestus ja ta langes kokkuvõttes koguni seitsmendaks. Kindla esikoha viis Pärnusse Raimo Kimmel. Saarde parimatena järgnesid Henrikule Markos Maidle (17) ja Janek Mändmets (22). Naiste võidu napsas kodurajal võistlev

Marie Kielas. Reine kukkus viimase ringiga neljandaks ja Kätlin Laur saavutas kuuenda koha. Noormeestest edestas Rico Kalde Karlis Orm Kangurit. Neidusid sel aastal kahjuks ei võistelnud. Vanuseklasside võitjate nimed graveeritakse rändkarikale. Kui COOP Kilingi-Nõmme premeeris divisionide esikolmikuid, siis Saarde valla parimaid pidas mees Selt-sing Sinimari. Kuna holarit ei visatud, siis kasvas potis olev summa 120 euron. Järgmine võimalus selle võitmiseks on Saarde JõuluLED-il paarisdiscgolfis. Kõiki tulemusi näeb Sport Saardes kodulehelt.

1. koht Raimo Kimmel, 2. koht Madis Aal, 3. koht Arne Tiisler

2024 Naiste 1. koht Marie Kielas, 2. koht Johanna Lepp ja 3. koht Triinu-Liis Tõhk

14. Kolme koolimaja jooksu kokkuvõte

Fotod: Maria Vilinurm

Sünnipäevaks “uut kuube” vahetavale Kilingi-Nõmme gümnaasiumihoone sünnipäevale kogunes ligemale veerandsada pidulist. 4,75 km pikkuse jooksuraja läbis erineval moel 238 liikumis-harrastajat. Vanuseklasside tippmargid on varasemast sedavõrd kõrged, et sel aastal vaatamata pingutustele neid kellelgi parandada ei õnnestunud. Üheringilise võistlusmaa kiireim naine oli teist aastat järjest Anu Piiraja (Anu jooksutrennid). Tema nimel on ka mõlema distantsi rajarekordid. Franko Reinhold oli taas kiireim nii ühe- kui kahe-

gilisel jooksumaal. Tal jäi 7 sekundit vajaka enda nimel olevast 9,5 km rajarekordist. 4,75 km rajarekord püsib 2015. aastast Heinar Vaine nimel. Saarde valla 4,75 km absoluutarvestuse parimad mehed olid Vahur Luik (5), Tristan Luik (15) ja Romet Kaljur (19). Sama distantsi kolm kiiremat kohaliku naist on Maria Kaljur (37), Isabel Rist (45) ja Lenna Lume (46). Saarde jooksjatest läbisid kaks jooksuringi sel aastal Mari-Liis Kaljur ja Kaie Parts. Kõik tulemused on leitava Sport Saardes kodulehelt.

Jooksu start

Jooksumees Franko oli kiireim nii 4,75 kui 9,5 km distantsil

Saarde Jõuluturniir 2024

24. Isadepäeva MALETURNIIR

11. november 2024, kell 11.00
Kilingi -Nõmme Gümnaasiumis (Sambla tn. 18)

2-liikmelised perevõistkonnad:
1. laud – üle 16 a pereliige,
2. laud - alla 16 a pereliige (s.a 2008 ja noorem).

Kuni 8. novembrini on osavõtt TASUTA.
Alates 8. nov on 20.-€/vk.
REGISTREERI www.maleliit.ee

ERIAVHINNAD
PARIMALE SAARDE VALLA VÕISTKONNALE,
PARIM 1. LAUD, PARIM 2. LAUD
JA VÄÄRT LOOSTIAVHINNAD!

Korraldaja: Tallinna Maleklubi
Hendrik Olde tel +372 514 2625

Saarde Jõuluturniir 2024

Biitsad BUNNI

11. nov – 20. dets 2024
E, K, R kell 17.00-19.00
Kilingi -Nõmme spordihoones

Küünarvarte kõverdamine biitsepskangiga.
Kontrollaeg 120 sek
Noormehed (sünd 2005 või hiljem) ¼ kehakaalust
Neiud (sünd 2005 või hiljem) ¼ kehakaalust
Naised (sünd 2004 või varem) ¼ kehakaalust
Mehed (sünd 2004 või varem) ½ kehakaalust

MOTIVATSIOONIAVHINNAD ETAPI PARIMATELE!
ERIAVHINNAD SARJA KOKKUVÖTTES!
LOOSTIAVHINNAD IGAL ETAPIL!

Info www.sksaarde.ee

Saarde Jõuluturniir 2024

17. kiirusliku vastupidavuse tšempionaat 2024

sõudeergomeetri tõmmes - 250 m
ja joonejooksus -
lühem 112 m, pikem 168 m

Kilingi-Nõmme spordihoones
10. nov. - 22. dets. 2024, laupäeviti 12.00-19.30 ja
pühapäeviti 12.00-17.30
Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus
esmaspäeviti 11. nov - 23. dets. kell 16.00-19.30
Karksi-Nuia AKG spordikompleksis
teisipäeviti 5. nov - 17. dets. kell 18.00-19.30
Abja Spordi- ja Tervisekeskuses
teisipäeviti alates 05. nov kell 18.45-19.15
ja kolmapäeviti kell 19.15-19.45
Lihula spordihoones
pühapäeviti 10. nov - 22. dets. kell 12.00-15.00
Häädemeeste Keskkooli spordihoones
pühapäeviti 10. nov.-22 dets, kell 13.00-16.00

www.sksaarde.ee

Tanel Trei ja Lii Zerel võitsid EMV medalid

Septembri viimasel nädalavahetusel toimusid Tartu Ülikooli spordihoones EMV klassikalises jõutõstmises. Meie raskejõustiklastest parandas Lii Zerel kahel alal enda seniseid parimaid tulemusi ning võitis 310 kg kogusummaga teise koha. Tanel Trei parandas isiklike tulemusi kõigil kolmel alal. 650 kg kogusumma andis kokkuvõttes kolmanda koha. Alles noorte klassis võistlev Elmar Jefimov võitis mõdu meestega. Arvestades äsja põetud haigust võis 500 kg kogusummaga rahule jääda, hindas ta tulemust. Kokkuvõttes andis see viienda koha. Kuu aja pärast Pärnus toimuvatel noorte, juunioride ja senioride Eesti MV-l klassikalises lamades surumises loodab vormi paranemist ja koos trennikaaslastega ka võistkondliku medalit.

Tanel Trei
3. koht

Lii Zerel
2. koht

Hea mälumängusõber!

Eesti Mälumänguliit korraldas aastatel 1999-2020 populaarset omavalitsuste vahelist võistlussarja Maakilb. Mälumänguliit taas elustab käesoleval hooajal traditsiooni uues kuues ning kutsub valdade, linnade ning kogukondade võistkondi osalema. Algaval hooajal toimub Kogukonnakilval kaks eelvooru (12. oktoobril ja 16. novembril) ning finaali 2025. aasta jaanuaris. Eelvoorud leiavad paralleelselt aset Tallinnas (Hiiu Pubis), Haapsalu lähedal Linnamäel (Oru kultuurisaalis), Rāpinas (Aianduskoolis), Veneveres (seltsimajas) ja Kilingi-Nõmme piirkonnas (esimene voor Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuses, teine voor Kilingi-Nõmme Klubis). Mängude algus on kell 12.00. Eelvoorude paremusjärjestuse selgitamiseks summeeritakse

Maakilb 2017

kahe eelvooru punktid. Finaali pääseb 30 eelvoorude paremat võistkonda, neist Tallinnast ja Harjumaalt kokku maksimaalselt

15. Saarde valda esindab esialgu vähemalt üks võistkond, mida komplekteerib Matis Song. Kellel on huvi

osalemise ja tingimuste kohta, võtke ühendust Matisega telefonil 5280092 või võistluse peakorraldaja Illar Tõnissoniga 506 4469.

Algab Saarde Jõuluturniir

Isadepäevaga algab järjekordne Saarde Jõuluturniir, kus võisteldakse sel aastal kümnel erineval spordialal. Kui varasemad aastad on pidulik kontsertaktus toimunud mõned päevad varem Kilingi-Nõmme spordihoones, siis sel aastal on see eriti pidulikult kavandatud Isadepäevale Kilingi-Nõmme Klubis. Samal päeval toimub Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis 24. Isadepäeva maleturniir ja spordihoones algab seitse nädalavahetust vältav 17. kiirusliku vastupidavuse tšempionaat. Sarnaselt möödunud aastale saab võistlussarjas kaasa lüüa veel Tihemetsas, Häädemestel, Lihulas, Abja-Paluoja ja Karksi Nuia. Meie piirkonnas loosib Kohvik 42 igal etapil osalejate vahel 15.-€ KINKEKAARDI. Kahe aasta eest toimunud võistlussarjaga Biitseps BUNNI kogutud raha eest soetati Kilingi-

Nõmme spordihoone jõusaali uus kükipuur. Sel aastal toetavad Biitsad BUNNI sarja jätkuvalt Metsis OÜ ja FitShop OÜ. Osalejate ühise pingutuse tulemusena on kavas taas midagi uut soetada. Mõlemad sarjad kuuluvad ka Saarde liikumisaasta 2024 kalendrisse. Planeeritud lauamängude mitmevõistlust novembris ei toimu. Viimaseks võimaluseks Saarde liikumisaastal kaasa lüüa on veel 26. detsembril Tihemetsas toimuval Saarde lahtistel koroonavõistlusel ja paarisdiscgolfi võistlusel JõuluLED. Detsembris võisteldakse veel võrk-, korv- ja sulgpallis ning akrobaatvõimlemises. Kokku toimub Saarde Jõuluturniiril meie piirkonnas 46 spordipäeva. Kokkuvõtte Saarde jõuluturniirist tehakse traditsiooniliselt 10. jaanuaril 2025 toimuval pidulikult Ilvese peol. Ärge unustage ka värskes õhus liikumist!

Saarde Jõuluturniir 2024

10.11 Isadepäeva maleturniir Kilingi-Nõmme Gümnaasium ⌚ 11.00	10.11 - 22.12 Kiirusliku vastupidavuse tšempionaat Kilingi-Nõmme spordihoone ja Tihemetsa HSK
14.11 - 20.12 Biitsad BUNNI Kilingi-Nõmme spordihoone ⌚ 17.00 - 19.00	4.12 Pallimängude päev Kilingi-Nõmme spordihoone ⌚ 8.30 Võrkpall (Pallitahing 1-3 klass) 12.00 Korvpall (KINO vs Abja Gümnaasium)
7.12 Sulgpall, paarismäng Kilingi-Nõmme spordihoone ⌚ 10.00	13.12 JõuluAKRO Kilingi-Nõmme spordihoone ⌚ 14.00
26.12 Koroona Tihemetsa HSK ⌚ 11.00	26.12 JõuluLED paarisdiscgolfis Kilingi-Nõmme spordihoone ⌚ 17.30

10.01
Ilvese pidu ehk võimlejate näärpäev
Kilingi-Nõmme spordihoone
⌚ 18.00

Info www.sk-saarde.ee

Saarde läbi ajaloo prisma

November 1963

- Alustati kultuuri- ja kasvatus- töö parandamist, elanikkonna hulgas tutvustati NLKP keskkomitee juunipleenumi otsuseid ja materjale. Ringi sõitis Kilingi-Nõmme kultuurimaja agitatsiooni brigaad. Kikepera raamatukogus peeti agitõhtu „Uue ajastu inimene“, Veelikel „Inimene on inimese sõber, seltsimees ja vend“. Agiteeriti kommunistlikku töössesuhtumist.
- Rajoonis alustati kooperatiivi esimehe Henno Kiiveri soovi-

tusel kampaaniat kus koguti perekondadest kokku toidujäätmeid. Need sai siis majakoridoridesse paigutatud kastidest kokku korjata, lisades veel linna sööklale omad ja need linna lähedale „Nõmme“ sovhoosi kooperatiivi 20 seale lisasöödaks viia. 2 korda nädalas tegi kommunaalmajanduse auto vastava tühjendamise tiiru. Vastutasuks sai kooperatiiv sovhoosist sööklasse toiduvalmistamiseks odavat liha.

- Eriti tublid olid Kilingi-Nõmme Tarbijate Kooperatiivi

Segatööstuse osakonnad, kes juba 20. novembril täitsid aastaplaani nagu puidutööstusmeister August Kaiu juhtimisel, limonaaditööstuse brigadir Martin Valdmaa juhtimisel ja leivatööstus mida juhtis meister Heinrich Kurm.

- Kilingi-Nõmme Metsamajand korraldas maleturniiri, mille võitis meeskondadest Urissaare metskond, teiseks jäi Kariste ja kolmandaks Mõisaküla metskonna mehed. Kabes kolm paremat olid Mõisaküla, Urissaare ja Lodja. Hea organiseeri-

misega paistsid silma Voldemar Tamm ja Jaan Sivi.

- 24. novembril selgusid Kilingi-Nõmme Pärnu rajooni meistrid maadluses. Noortest tuli klassikalises maadluses meistriks Nõmme mees Lembit Hanson, Ain Uke ning Elmar Teearu, kes tunnustati ka parimaks noormaadlejaks.
- „Nõmme“ sovhoosi peaagronoom Jüri Krimm viis majandis läbi kontrolli talvekartulite hoiutingimuste üle. Jäärja ja Koidula osakonnas oli mõlemis ladustatud 180 tonni ning Risti-

külas 40 tonni kartuleid ja kõik olid külmumisvastaselt maetud ja kaetud.

- Kilingi-Nõmme Keskkooli direktori Hillar Hanssoo, Ando Frosbergi ja Kalle Ruuli organiseerimisel korraldati novembrikuus 11 maleturniiri, millest võttis osa 114 inimest. Neist 37 täitsid ka spordijärgu nõuded.
- 30. novembri peeti Kilingi-Nõmme Kultuurimaja suures saalis Pärnu ja Viljandi spordiühingu „Jõu“ matš kohtumine poksis.

Lemmikloomade võtt – 9 korda mõõda, üks kord lõika

Loomavõtmisega kaasneb suur hulk emotsioone. Ära emotsioonidest unusta, et lisaks loomale saad kaasa hulga vastutust ning loomale ei piisa ainult veekausist ja väikesest nurgast Sinu kodus. Mõtle, kas suudad oma lemmikule pakkuda kõike, mis ta eluks vajab. Loomatervise ja -heaolu osakonna peaspetsialist Carol Laurimaa toob välja 10 tähelepanekut, millele mõelda enne lemmiku võttu.

1. Tutvu liigi ja tõu eripäradega

Loomad erinevad üksteisest temperamendi, liikumisvajaduse ning hooldamise raskuse poolest. Põõra tähelepanu karva, naha ja küüntheaolule, liikumisvajadusele, toitumisele jm, mis on looma jaoks eluliselt tähtis. Näiteks on mõned koerad aretatud spetsiaalselt töö tegemiseks, mis tähendab, et nende vajadus vaimse ja füüsilise stimulatsiooni järele võib olla palju suurem, kui nendel koertel, kes on aretatud seltsikoorteks. Uuri looma liigi ja tõu kohta internetist, kasvatajalt, veterinaaridelt ning veendu, et loom sobib Sinu pere elustiiliga.

2. Arvesta, et loom tähendab kulutusi

Looma võttes pead olema valmis rahalisteks väljaminekuteks. Looma tervise jälgimiseks käi temaga regulaarselt loomaarsti juures. Lisaks tavapärasele tervisekontrollile tuleb loom vaktsineerida marutaudi ja levinumate nakkushaiguste vastu. Sellega tagad ka oma pereliikmete elu ja tervise. Lisaks vajab loom täisväärtuslikku toitu ja regulaarset parasiiditõrjet. Alati tuleb olla valmis ootamatusteks, kus loom võib mõne tervisemure korral vajada erakorralist veterinaarabi. Arvesta, et veterinaarabi võib olla väga kulukas. Uuri kindlasti ka lemmiku kindlustamise võimalusi.

3. Ole valmis pikaks pühendumiseks

Pea meeles, et lemmikloom jääb Sinuga aastateks. Olenevalt liigist võib looma eluiga varieeruda mõnest aastast kuni paarikümne aastani või

Foto: pexels.com

kauemgi. Mõtle läbi, kas oled valmis ja suudad talle pakkuda oma hoolt ja tähelepanu kogu tema eluea. Ka siis, kui oled kodunt eemal, nt reisil või vajad ise hoolt ja abi.

4. Mõtle, kas loomale on tagatud kõik eluks vajalikud tingimused
Mõtle läbi ja uuri, millist keskkonda loom eluks vajab. Looma jaoks peaks olema loodud koht, kus oleks olemas tema heaoluks vajalik ning ta saaks rahulikult puhata. Enne looma võtmist tee selgeks, mida lemmik täpsemalt vajab ning soeta kõik vajalik juba enne looma ostu. Veendu enne looma võttu, et pereliikmetel poleks looma vastu allergiat ning uus lemmik sobiks ka peres juba olevate lemmikloomadega.

5. Lemmik vajab hoolt

Lemmikloom vajab igapäevast hoolt, mis hõlmab endas looma toitmist, hooldamist, suhtlust ning liigist olenevalt vaimset ja füüsilist tegevust. Ole enda suhtes aus, kas sul on aega ja võimalusi, et pakkuda seda kõike oma tulevasele lemmikule.

6. Ka lemmik vajab kasvatust

Loomal ei ole teadmist, millised on meie ootused või ühiskonnas kokkulepitud reeglid. Seega on Sinu ülesanne

õpetada loomale, kuidas erinevates situatsioonides käituda – ükski olles, teiste loomade või inimestega kohtudes. Ka hädalkäimine vajab tihti kanatlikkust ja juhendamist.

7. Kindlusta oma tagala

Enne looma võtmist tee kindlaks oma tugisüsteem. Juhul kui lähed reisile või haigestud ootamatult, vajab loom jätkuvalt hoolt. Harjuta lemmikut inimeste ja keskkonnaga, kuhu annad looma vajadusel hoida. Juhul, kui Sinu eemalolekul loom haigestub, siis taga, et hoidjal on käepärast veterinaararsti kontakt ja võimalus arstile pöördumiseks.

8. Tõuloom on põhjusega kallim?

Pea meeles, et tõupaberitega loomadel on tihti põhjusega kõrgem müügihind. Nende vanemad on kontrollitud. Loomad on üle vaadatud veterinaararsti poolt ning neile on teostatud vajalikud protseduurid (vaktsineerimine, parasiiditõrje), loomadel on olemas vajalikud dokumendid (tõutunnistus, mis kinnitab looma päritolu, vaktsineerimistunnistus). Uue omanikuna antakse sulle kaasa juhend ja soovitus. Siiski ei tohiks lähtuda ainult looma hinnast, vaid alati tuleb uurida müüja tausta, tutvuda looma vanematega ning keskkonnaga, kus loom on üles kasvanud. Kindlasti ei tohi ostu sooritada parklas või tanklas. Vältimaks ebameeldivusi, uuri kindlasti tausta ka siis, kui tegemist on maineka kasvatajaga.

9. Kutsikas või järelturg?

Juhul kui Sinu jaoks ei ole oluline looma vanus, siis paku kodu mõnele täiskasvanud loomale, kellel mingil põhjusel seda päris oma kodu veel pole. Võttes täiskasvanud looma, on tihti juba raske töö ära tehtud ning looma õpetamise ja sotsialiseerimisega saab jätkata sealt, kus eelnev omanik pooleli on jäänud. Lisaks sellele on võimalus pakkuda kodu loomale, kes seda väga vajab ning aidata selliselt kaasa kodutute loomade hulga vähendamisele.

Kilingi-Nõmme Klubi huviringide ajakava

Esmaspäev

16.00. Eakate linetantsutrupp Nõmmeliined. Juhendaja Aime Vilu, info 5669 8805
17.00. Laulu- ja mänguselts Pattlane. Juhendaja Önnela Teearu, info 528 5236
18.30. Meesansambel Nõmmela. Juhendaja Önnela Teearu, info 528 5236

Teisipäev

15.30. Eakate rahvatants. Juhendaja Mari Karon, info 5698 2973
18.00. Naiskoor Kanarbik. Juhendaja Elsa-Pauliine Palu, info 553 6090
18.00. Seltskonnatants. Juhendajad Erki ja Katrin Melts, info 5649 5471
19.00. Naisrahvatantsurühm Kilingi. Juhendaja Eve Sinijärv, info 552 4767

Kolmapäev

19.00. Segarahvatantsurühm Ilvesed. Juhendaja Eve Sinijärv, info 552 4767

Neljapäev

15.00. Eatute võimlemine. Juhendaja Margit Schmidt (spordihooone), info 5656 4295
15.30. Noorte näitering. Juhendaja Kaia Muhuste, info 5597 1366

Reedel, 1. novembril kell 19 Kilingi-Nõmme Klubis

SALONGIKONSERT

JAAN SÖÖT

Hingede aeg

Tund enne kontserdi avatud kohvik

Pääsmised fienta.com ja Kilingi-Nõmme Klubis kuni 24. oktoobrini 15,- pärast seda ja kohapeal vabade kohtade olemasolul 20,-.

Veendu, mida PIN-koodiga kinnitad!

Enne oma PIN-koodide sisestamist veendu alati, mida sa täpselt kinnitad – tegemist võib olla pettusega.

Kindlad ohumärgid

Võõras esineb telefonis pangatöötaja/politseinikuna

Inimene, kes esineb telefonis pangatöötaja/politseinikuna, küsib sinu pangakaardi andmeid või ligipääsu pangakontole. Pea meeles: päris pangatöötaja/politsei ei küsi kunagi selliseid asju!

Investeeringispakkumine

Sind juhatakse veebilehele, mis „tõestab“ investeeringu kasumlikkust – kõik näeb välja „nagu päris“.

Tundmatu pakub imelist võimalust raha kasvatada

Veenava ja sorava jutuga tundmatu pakub sulle telefoni teel või internetis fantastilist võimalust raha kasvatada. Võid kindel olla, et kui mistahes pakkumine kõlab liiga hästi, et tõi olla, siis see ei olegi tõsi.

Kiire-kiire-kiire!

Helistaja sõnul peab otsustama/tegutsema kohe, muidu järgnevad negatiivsed tagajärjed.

Salajane toiming

Helistaja palub või lausa käsib kogu tegevust kõigi eest salajas hoida, näiteks ettekaändel, et tegu on salaoperatsiooniga.

Helistatakse välismaa numbrilt

Sulle helistatakse välismaa numbrilt. Selle eesmärk on mõjuda tähtsamalt ja varjata oma tegelikkust asukohta.

Arvutiekraani jagamine

Kui suhtlete internetis/telefonits, palutakse sul oma arvutiekraani jagada või mõni programm alla laadida (nt AnyDesk või TeamViewer). Tegelikult annab see petturile võimaluse sinu seade distantsilt enda kontrolli alla saada.

Tundmatuga tutvumine internetis

Tundmatu isik soovib Sinuga tutvuda ja alustada edasist vestlust suhtlusapis või e-kirja teel. Hiljem palub rahalist abi.

Sinu kõne suunatakse otse teisele asutusele

Saad kõne väidetavalt pangast või politseist, kuid kõne ajal suunatakse kõne teise asutusse. Näiteks ühest pangast teise või politseisse.

Veebilehe aadress erineb originaalst

Veebilehe aadressiribal on tavapärasest erinev aadress: sellele on lisandunud tähed ja numbrid või on aadress sootuks erinev.

Saabunud link

Sulle saabub e-kirja või SMS-iga klikitav link, mille kaudu küsitakse pangakaardi andmeid või sisselogimist internetipanka.

Saadetud dokumendid ei ole korrektsed

Sulle saadetakse dokument, mille kujundus ja tekst ei ole korrektned.

Küsitakse suurtes summasdes teenustasusid

Et saada kätte teenust või toodet, pead maksma erinevaid summasid teenustasudeks, sageli välismaa pankas erasisiku kontole.

Konarlik keelekasutus

Petukirjad on sageli konarlikus eesti keeles, kasutatakse kummalisi asutuste või ametinimetusi ja väljendeid, vale sõnajärge või käändelõppe. Kohati võib tekst olla suisa arusaamatu. Kummaline ja veider tekst peaks kohe kahtlusi tekitama.

Vähimagi kahtluse korral lõpeta suhtlus PIN-koodide küsijaga. Kui kahtlustad, et oled petturile raha üle kandnud, jaganud oma pangakonto või -kaardi andmeid või öelnud oma PIN-koodid, teavita sellest kohe oma panka ning võta ühendust politseiga numbril 112.

Loe lähemalt: pettuseinfo.ee

KILINGI-NÕMME KLUBIS

Teisipäeval, 12. novembril kell 19.00

Pilet 26 €, õpilane, pensionär 23 €.
Piletid müügil Kilingi-Nõmme klubis, Piletilevis, Piletimaailmas.

Kuhu minna meie vallas

September-oktoober Kilingi-Nõmme Klubis
Pärnu Fotoklubi näitus Oma tundes

24. oktoober kell 19.00 Komöödiateatri
etendus Kolm musketäri Kilingi-Nõmme Klubis

26. oktoober kell 19.00 Tantsuõhtu Tali
Seltsimajas

1. november kell 19.00 Kontsert-simman
sarjast Lõõtsapalavik Pärnumaal Surju
Rahvamajas

1. november kell 19.00 Salongikontsert
Hingede aeg - Jaan Sööt. Kilingi-Nõmme
Klubis

12. november kell 19.00 Teatriõhtu
Kalevipojad Kilingi-Nõmme Klubis

16. november kell 19.00 Klubi Rock
Kilingi-Nõmme Klubis

17. november kell 14.00 Saarde KultuuriTuur II
kontsert Kilingi-Nõmme Klubis

22. november kell 18.00 Metsamoor Irje
Karjuse loeng „Tervena talvele vastu“
Kilingi-Nõmme Klubis

23. november kell 12.00 Advendieelne
perepäev Tihemetsa Huvi-ja Spordikeskuses

1. detsember kell 11.00 Päkapikkude
linnaseiklus, algus lasteaia Kröll juures

1. detsember kell 16.00 Esimese advendi
tähistamine Kilingi-Nõmmes ja Surjus

8. detsember kell 14.00 Saarde KultuuriTuur III
kontsert Talil

16.-20. detsember Tihemetsa kogukonna
käsitöölise jõulu näitusmüük Tihemetsa
Huvi- ja Spordikeskuses

BRIKETT ja PELLET

brikett, 100% kask, 960 kg – 260 €
brikett, segapuit, 960 kg – 250 €
pellet, premium, 975 kg – 250 €

Pärnus ja lähiumbruses
(60 km) vedu
hinna.

E–P tel 5814 6954

Ostan teie auto,
kaubiku või maasturi.

Tehniline seisukord ei
oma tähtsust. Vajadusel
registrist kustutamine ja
äravedu puksiiriga.
Tel. 5630 4306

TIHEMETSA HUVI- JA SPORDIKESKUSES TEGUTSEVAD HUVIRINGID			
NÄDALAPÄEV	AEG	RINGI NIMETUS	JUHENDAJA
ESMASPÄEV	13.30-17.00	KERAAMIKARING	RAILI LILLELEHT
TEISIPÄEV	17.30-19.00	MAASTIKUVIBU	DIMO ORIEHOV
	14.00-18.00	PILLI- JA FOLKLOORIRING	KRISTIINA VÄLJA (tel 5639 1766)
	14.00-18.00	KÄSITÖÖ- JA LOOMERING	MARIN JOHANSON
KOLMAPÄEV	16.00-20.00	LAUAMÄNGUD	TAIVO RAID
NELJAPÄEV	17.30-19.00	MAASTIKUVIBU	DIMO ORIEHOV
REEDE	16.00-19.00	LAUAMÄNGUD	TAIVO RAID
	19.00-20.00	SAALIHOKI	HARRI KRAMM (tel 5692 9135)
PÜHAPÄEV	12.00-16.00	MÄNGULINE LIIKUMINE	ROMET LEETS (tel 551 7574)
	16.00-18.00	MAASTIKUVIBU	DIMO ORIEHOV
	18.00-20.00	VÖRKPALL	JAAK TALTS, JAAN TOBRO

Õnnitleme!

Oktoober

SALE MITT 95
VÄINO-HERMANN PRIEDENTHAL 92
ILMAR-GUSTAV TENG 91
HILJA VALME 90
ELLEN ORAV 90
EINO TUULING 89
VALVE METSTE 88
MARE SEPP 88
REET LENSMENT 87
MILVI RIST 85
TOIVO TAAR 85
EEVI TOMINGAS 84
JAAN LEHISMETS 83
MALLE ROSENBERG 83
MILVI NOORMETS 83
AVO SINIK 83
JÜRI PIHELKAS 83
JAAN NURM 82
MILVI LEHISMETS 82
ELMAR KARTAU 82
RUTH ANTON 82
HELMİ LUTS 81
LIIVI LAUR 81
LOREIDA ROODEN 81
INGE LANKSAAR 80
KAJA PARM 80
AILI LAASI 80
KALJU SARAPU 80
KALEV KUHI 75
ÜLLAR KUNINGAS 75
MILVI SEIMOJA 75
MARE MÄESALU 75
LIIA SALUS 70
RITVA SIINMAA 70
HANS SAAR 70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

TÄNUAVALDUS

Soovin avaldada siirast tänu Kilingi-Nõmme Hooldus-
haigla perele, kes minu emakese Marya Memi eest nii hästi
hoollitsesid ja südamliselt suhtusid! Nii sooja suhtumist ja
suhtlemist pole ammu kogenud. Aitäh!
Tütar

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti.
www.puu24.ee või helista 520 0093, 600 0136

Kogenud massöör Ukrainast pakub klassikalist massaaži.
Hind alates 15€. Telefon 5351 4244 Tanja

Uued vallakodanikud

Mariliis Laasi ja Ardo Saksa perre
sündis 26.09.2024 poeg **HANS SAKS**

Annika Annsoo ja Tanel Atsi perre
sündis 29.09.2024 poeg **ALBERT ATS**

Andra ja Harri Krammi perre
sündis 07.10.2024 tütar **LISETTE KRAMM**

Reedel, 22. novembril kell 18:00
Kilingi-Nõmme Klubis
Metsamoor Irje Karjuse loeng

Tervena talvele vastu

ehk kuidas taimede abil
immuunsust tõsta

Päasmed fienta.com ja
klubis sularaha eest

Oktoobris 8 eurot,
1.-10. novembrini 10-
, pärast seda ja kohapeal 12-

info klubi@saarde.ee või 5569 5715

Mälestame lahkunuid

ANDRUS OLDER
15.07.1964 – 15.09.2024

AITA KRAAV
03.01.1937 – 21.09.2024

VILMA RICHTER
20.06.1931 – 20.09.2024

MILVI KURRIK
14.08.1932 – 23.09.2024

MEETA LÜLL
15.12.1941 – 24.09.2024

MAIMU UUSTALU
09.08.1948 – 25.09.2024

LIIA MEISTER
13.04.1950 – 05.10.2024

NIINA MARTINSONE
19.06.1950 – 11.10.2024

ILME HIIE
04.08.1943 – 12.10.2024

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
janne.elmers@saarde.ee 15. kuupäevaks.